

בסיפא של אותה משנה, להשמיענו, שבכל מקרה, **מארבע אמות ולמעלה** — אין מחייבין אותו. אף במקום שהכותל הראשון היה גבוה יותר. "כופין":

ומתרת הגמרא: סברתו היתה, שלשון המשנה "נפל" לא נאמר בדוקא, אלא גם אם לא היה כותל בעבר, מחייבין אותו לבנות עד ארבע אמות. ומה שהזכיר התנא "נפל", כי **סיפא איצטריכא ליה**. לשם החידוש

התרגל לעשות בחצירו דברים שבצינעא. וזהו דבר שאינו מסתבר, לדעת החזון איש, שמתחילה בונה כותל לבדו, ומרגיל עצמו לעשות דברים שבצינעא. ועכשיו בא לחייב את חבירו שיבנה עמו בשותפות כדי שימשיך בהרגלו.

ולכן, מפרש החזון איש את כוונת התוספות שלא כמהרש"א. שבאמת מדובר שידוע לנו שהבנין נבנה על ידי שניהם, כמו במשנה הקודמת. אלא שמכל מקום, מה שנתרצו לבנותו פעם ראשונה, אין בכך הסכמה שלעולם יתרצו לחזור ולבנותו אם יפול, שהרי יכול השני לטעון: "לא נתרציתי לבנות אלא כותל אחד, אך לא שיעבדתי עצמי לבנותו לעולם". אך מאחר ויודעים הם שאחרי שבנוהו פעם ראשונה יתרגלו שניהם לעשות דברים שבצינעא. אם כן, יש לאמוד את דעתם, שכבר מתחילה משעבדים עצמם לבנותו מחדש [אם יפול]. לפי שעכשיו כבר הורגלו לעשות שם דברים שבצינעא.

ולפי זה, מסיים שם החזון איש, יתכן שזוהי גם כוונת רש"י במה שכתב "שכבר נתרצו ראשונים", ואם כן אין כל מחלוקת בין רש"י לתוספות.

אמנם, מדברי האחרונים, שכתבו נפקא מינה בין פירוש רש"י והתוספות, מבואר שלמדו שפירושיהם חלוקים. וכעין מה שכתב בספר גדולי שמואל בשם תורת האהל [למהר"ל דיסקין ע"ה], אם צריך קניין לאחרונים, או לא. וכן בנתיבות המשפט [קנח א], שכתב נפקא מינה לעניין כותל שנפל בקעה, אם מחייבין

אך לפי תוספות [ד"ה נפל שאנין יסוד החיוב נובע מכך שכבר הורגלו לעשות תשמישים צנועים בחצר, ולא למדו להזהר זה מזה. והטעם שלא פירשו התוס' כרש"י, מסביר המהר"ם, הוא משום שאינם סוברים כמותו בכך שהדיירים האחרונים מקבלים עליהם התחייבות לנהוג כמו קודמיהם. ועוד הוקשה לתוספות על רש"י, מדוע המשנה שם אומרת שאם הכותל הקודם היה יותר מד' אמות, אין מחייבים אותם עתה לבנות יותר מד' אמות. והרי אם הולכים אחרי מה שקיבלו על עצמם הראשונים, יש לחייב גם את אלו לבנותו יותר מד' אמות, כמו הכותל הראשון.

אולם המהרש"א מבאר באופן אחר, מדוע נטו התוספות מפירושו של רש"י. מכיון שכאן מדובר בחצר שיש בה כדי חלוקה [לפי מאן דאמר זה], אם כן לא היתה כאן חלוקה על פי "הסכמה" [כמו במשנה הראשונה], אלא יתכן שאחד מהם כנס לתוך שלו ובנה את הכותל לבדו. ולפיכך, מאחר ואין הכרח שהכותל הראשון נבנה בשותפות, לכן אין אפשר לחייב את הדיירים הנוכחים לשוב ולבנותו בשותפות. ומשום כך בחרו התוס' לבאר בדרך שונה מרש"י.

אולם ראה בחזון איש [בבא בתרא סימן א] שמעיר, שלדברי המהרש"א יוצא, שעל אף שאין כל הכרע שהכותל נבנה בשותפות, ויתכן שרק אחד מהם בנאו לבדו בשיטחו, בכל זאת, יכול אותו אחד לחייב עתה את חבירו לבנות איתו בשותפות בטענה שמזיקו בראיה, מאחר והוא